

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број:

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ЦЕНТРА ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2003. ГОДИНУ

Сарајево, јул 2004. године

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Увод	4
2.2.	Систем интерних контрола	4
2.3.	Попис средстава и извора средстава за 2003. годину	5
2.4.	Рачуноводствена евиденција	6
2.4.1.	Рачун прихода и расхода	6
2.4.2.	Судски спорови	6
2.5.	Информациони систем ВНАС-а	7
2.5.1.	Организациона контрола	7
2.5.2.	Апликативне контроле	7
3.	ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002.ГОДИНУ	8
4.	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	8
5.	РЕЗИМЕ	9

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја буџетских средстава (укључујући и одлуке руководства) Центра за уклањање мина БиХ (у даљњем тексту: ВНМАС) у вези финансијске 2003. године. Ревизија је извршена у периоду од 14.06. до 23.06.2004., на основу одредби Закона о ревизији финансијског пословања институција БиХ ('Службени гласник БиХ', бр. 17/99).

У надлежности је Канцеларије за ревизију да у складу са општеприхваћеним ревизионим стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизионих институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ', бр. 05/01) изврши ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања да ли су она представљена на фер и истинит начин.

Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство ВНМАС-а, а одговорност Канцеларије за ревизију се своди на изражавање мишљења о тим извјештајима на основу проведене ревизије.

У складу са Законом о ревизији (члан 13., став 4.), при извјештавању о јавним рачунима наша је обавеза да извијестимо:

- да ли су рачуни сачињени у складу са важећом законском регулативом;
- да ли годишњи извјештаји представљају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
- економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обављању својих функција.

- 1.2. Ревизија је била планирана и изведена с циљем постизања разумних основа за процјену да ли финансијски извјештаји приказују стања фер и истинито. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука управе ВНМАС-а у вези кориштења буџетских средстава. Ревизијом је обухваћена примјена законских и других прописа, организација ВНМАС-а, те финансијско-рачуноводствено пословање ВНМАС-а.

За ревидирани дио (буџетских средства) финансијских извјештаја ВНМАС-а за 2003. годину изражавамо мишљење са резервом из сљедећих разлога:

- слабости у систему интерних контрола (тачка 2.2.);
- слабости у извршеном попису за 2003. годину (тачка 2.3.);
- слабости система рачуноводствених евиденција (тачка 2. 4).
- неизвјесности судских спорова (тачка 2.4.2.).

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Увод

ВНМАС је стручна служба Комисије за деминирање БиХ који је формиран након усвајања Закона о деминирању БиХ у фебруару 2002. године, и којим је створен правни оквир за провођење противминских акција.

Финансирање ВНМАС-а у 2003. години је вршено из више извора. Укупно утрошена средства за финансирање ВНМАС-а у току 2003. године износе 5.213.828,00 КМ. Структура остварених расхода је 1.956.956,00 КМ из донација која су реализована путем УНДП (средства нису била предмет ове ревизије, али су ревидирана од стране друге ревизионе куће) и 3.256.872,00 КМ из буџета, (средства која су била предмет ревизије). У структури буџетских средстава 292.201,00 КМ се односе на исплаћене плате и накнаде запосленима за 2002. годину. Буџетска средства су трошена искључиво за плате и накнаде, а донирана средства за материјалне трошкове текућег пословања и капиталне издатке ВНМАС-а.

2.2. Систем интерних контрола

Ревизијом пословања је установљено како у ВНМАС-у није у довољној мјери разрађен и прецизно дефинисан систем интерних контрола руководства. Опште примједбе на систем интерних контрола у ВНМАС-у односе се на:

- Слабости у рачуноводственом систему;
- Слабости у извршеном попису средстава и извора средстава;
- Недостатак правила и процедура или недовољно јасна и прецизна постојећа правила и процедуре за настанак одређених трошкова (примјерице употреба службених аутомобила);
- Непрецизности и нејасноће око регулисања трошкова пријевоза.

Недостатак одговарајућег система интерних контрола или његова недовољна изграђеност може да има значајан утицај на рационално управљање јавним средствима и контролу расположивих средстава. Током ревизије смо сазнали да је ВНМАС припремио и послао на одобрење цијели сет мјера система интерних контрола Комисији за деминирање БиХ.

Канцеларија за ревизију препоручује ВНМАС-у да систем мјера интерних контрола подигне на виши ниво, а посебно скрећемо пажњу на контролу, свеобухватност и исправност рачуноводствених евиденција у складу са рачуноводственим стандардима и евиденције о задужености материјалних средстава (реверса). Такође, скрећемо пажњу руководству на неопходност креирања јасних и прецизних правила и процедура за употребу службених аутомобила, с обзиром да ВНМАС располаже изузетно великим бројем истих (према пописној евиденцији број службених аутомобила је преко стотину).

2.3. Попис средстава и извора средстава за 2003. годину

Ревидирајући извршени попис¹ за 2003. годину смо утврдили како ВНМАС није у потпуности извршио попис средстава и обавеза према изворима средстава, тј. није извршен попис средстава у складу с рачуноводственим стандардима који регулишу ову проблематику.

Канцеларија за ревизију цијени напоре и уложени труд који је учињен на пословима пописа имовине у току 2003. и 2004. године, али сматрамо како ВНМАС и даље треба да настави са континуираним пописом у циљу сређивања ове изузетно сложене проблематике. С обзиром на чињеницу да попис није био урађен за 2002. годину и да је дошло да интегрисања ентитетских МАС-ова, сматрамо како су учињени значајни помаци како би се ова значајна област уредила у складу са законским прописима у циљу рационалног управљања и располагања имовином.

Анализирајући процес пописа средстава и извора средстава у 2003. години уочили смо сљедеће пропусте и недостатке:

- Нису у потпуности извршене одговарајуће припреме, како у рачуноводству, тако и на терену;
- Попис није извршен у законском року, те није реално исказан Биланс стања на дан 31.12.2003. године;
- Комисијама су дани кратки рокови за процјену вриједности средстава која нису имала документацију;
- У пописним листама нису разврстана стална средства и ситан инвентар (све је евидентирано на заједничким листама);
- Чланови комисија нису имали рачуноводствене евиденције задужених средстава већ су имали листе претходне инвентуре;
- Нису утврђени разлози мањкова и вишкова који су исказани у листама;
- Отпис средстава није цјеловито урађен те нису извршена одговарајућа књижења;
- Нису ажурирани реверси за појединачна и конкретна задужења итд.

Канцеларија за ревизију препоручује наставак започетих активности на попису средстава и извора средстава у складу са законским прописима. Квалитетан и свеобухватан попис средстава и њихових извора, поред тога што представља законску обавезу, доприноси да годишњи финансијски извјештаји приказују реално и објективно стање средстава и извора средстава као и рационално и домаћинско управљање средствима.

Канцеларија за ревизију сугерише руководству ВНМАС-а разматрање могућности будућег обиљежавања основних средстава "бар кодом".

Желимо поново скренути пажњу руководству ВНМАС-а да се приликом наставка пописа поведе рачуна о отпису средстава (у складу са законским прописима који регулишу ову област) који нису више у употреби из било којих разлога. Из разговора са запосленима ВНМАС-а смо сазнали како постоји одређени број средстава која више нису у употреби,

¹ Сврха пописа јесте да се на основу стварног стања усклади књиговодствено стање средстава и њихових извора, књижењем разлика, односно вишкова и мањкова и тако осигурају реални подаци у рачуноводственим исказима годишњег обрачуна. Попис доприноси да у годишњим финансијским извјештајима буде исказан реалан и објективан преглед средстава, обавеза и потраживања под условом да се исти уради у складу са законским прописима.

а истовремено нису отписана, што само представља проблеме у књиговодственој евиденцији.

Канцеларија за ревизију препоручује да се изврши отпис неупотребљивих средстава у складу са законским прописима у циљу што уредније и квалитетније рачуноводствене евиденције.

2.4. Рачуноводствена евиденција

Ревидирањем финансијских извјештаја и књиговодствене евиденције, утврдили смо како промјене нису евидентирани у складу са рачуноводственим стандардима и начелима буџетског пословања. Уочене неправилности приликом рачуноводственог евидентирања одређених врста трошкова истичемо у сљедећим примјерима:

- Исплата плата и накнада за 2002. годину у износу од 292.201,00 КМ је евидентирана у 2003. години, те су за тај износ прецијењени расходи, а што није у складу са рачуноводственим начелом модификованог настанка догађаја које говори да се расходи књиже у оном обрачунском периоду у којем су и настали;
- У финансијским извјештајима ВНАС-а нису евидентирани издаци у износу од 20.355,00 КМ, (издаци су исплаћени из буџетских средстава и евидентирани су у ИСФУ систему, а односе се на Центар за обуку паса).

Канцеларија за ревизију сугерише предузимање хитних мјера у циљу отклањања споменутих недостатака и вођење рачуноводства у складу са рачуноводственим стандардима и трезорским пословањем. Тачност и свеобухватност евидентирања свих промјена значајна је са аспекта објективности и реалности приказивања финансијских извјештаја. Сугеришемо подизање сарадње са Министарством финансија и трезора на виши ниво. Такође, сугеришемо ВНАС-у да у случајевима кад се појаве нејасноће и недоумице о начину рачуноводственог евидентирања, упутства и појашњења затражи од Министарства финансија и трезора.

2.4.1. Рачун прихода и расхода

ВНАС је пригодном сачињавања Рачуна прихода и расхода за 2003. годину за буџетска средства исказао укупне расходе у износу од 3.236.515,00 КМ и укупне приходе у износу од 3.012.569,00 КМ што не одражава реално стање остварених буџетских прихода у 2003. години, те је исказан вишак расхода над приходима у износу од 223.946,00 КМ.

Разлика од 223.946,00 КМ мање исказаних прихода у Рачуну прихода и расхода резултат је неправилног књиговодственог евидентирања.

Канцеларија за ревизију је мишљења како овакав начин књиговодственог исказивања прихода није у складу са рачуноводственим принципима и стандардима тј. није досљедно испоштован рачуноводствени принцип модификованог настанка догађаја.

2.4.2. Судски спорови

Током ревизије, Канцеларија за ревизију је извршила анализу списка свих судских спорова који се воде против ВНАС-а и утврдио како укупна вриједност спорова износи цца. 800.000,00 КМ (у износе спорова нису укалкулисани судски трошкови, као ни могуће камате, с обзиром да су исти у току). Током ревизије смо имали на увид Пресуду Општинског суда у Завидовићима ПС-28/02 од 25.02.2004. години, којом се обавезују Општина Завидовићи и ВНАС, да тужитељу, ПШП Четина Завидовићи исплате износ од 482.454,00 КМ са каматом и накнаде трошкова парничног поступка у износу од 15.937,00 КМ у року од 30 дана. На ову Пресуду је уложена жалба. Овдје се углавном ради о

парничним поступцима ради накнаде штете, а спорови потјечу углавном из периода постојања ентитетских МАС-ова који су пренесени на ВНМАС.

Канцеларија за ревизију је мишљења да би због неизвјесности резултата судских спорова, у будућем периоду у ову сврху требало да планира одређена средства (у случаја губитка спорова). Потребно је да се темељито испитају узроци спорова и припреми се за долазеће судске расправе. О свим овим случајевима треба да упознају Савјет министара БиХ, Министарство финансија и трезора и Правобранилаштво БиХ.

2.5. Информациони систем ВНМАС-а

2.5.1. Организациона контрола

ВНМАС користи информациони систем као подршку пословним процесима и у великој су зависности од његовог кориштења.

У ВНМАС-у по систематизацији раде четири особе задужене за управљање и развој информационог система са различитим неформалним задужењима.

Ревизијом је утврђено како не постоје прописане интерне процедуре које се односе на употребу информационог система, заштиту података, контролу података, прављење резервних копија и вођење ИТ пројеката. Информациони систем је у употреби, али је због боље организације и контроле система, неопходно да се донесу интерна акта и процедуре које дефинишу ово подручје.

Руководство ВНМАС-а би ради боље организацијске контроле требало да пропише интерне процедуре који се тичу употребе информационог система, заштите података, контроле података, редовног прављења копија података, раздвајања обавеза и одговорности, те вођења ИТ пројеката.

Такође, потребно је да се интерним актом дефинише класификација података с детаљно објашњеним правима приступа подацима, након чега би требала да се системски дефинишу правила приступа и контроле података у информационом систему.

ВНМАС је дужан да обезбиједи све техничке предуслове, како би се препоруке у што скоријем року испоштовале .

2.5.2. Апликативне контроле

Унос података у ИСФУ систем, врши се тако што се сви подаци носе у трезор на књижење. Руководство ВНМАС-а није прописало јасне процедуре о налогу за унос података у систем, као ни процедуре о адекватном извјештавању о унесеним трансакцијама.

Потребно је да се појачају интерне контроле и финансијско извјештавање, те пропишу адекватне процедуре за унос података у ИСФУ систем, како би се ризик од уноса погрешних података смањио.

3. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања ВНМАС за 2002. годину о чему је састављен Извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају и ВНМАС-у је сугерисано да их размотри, те да подузме одређене операције како се утврђене неправилности и пропусти не би понављале у даљем пословању. Ревизијом пословања за 2003. годину утврђено је како је у одређеном броју случајева поступљено у складу са препорукама Канцеларије за ревизију, те су уочени одређени помаци у пословању ВНМАС-а.

Реализоване препоруке:

- Преузета акта, опрема и запосленици од ентитетских МАС-ова.

Активности које су у току:

- ВНМАС је предузео активности око изградње система интерних контрола;
- Попис средстава и извора средстава.

Препоруке које нису извршене:

- Рачуноводствена евиденција није у потпуности адекватно урађена.

4. КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

Центру за уклањање мина БиХ је, дана 19.07.2004. године, уручен Нацрт извјештаја о извршеној ревизији за 2003. годину, на разматрање и достављање евентуалних коментара и примједби на налазе ревизије.

У остављеном року од седам дана, Центар за уклањање мина БиХ није доставио примједбе на Извјештај о извршеној ревизији за 2003. годину

5. РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања ВНМАС-а у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем је егзистирао ВНМАС.

Ревидирањем пословања у 2003. години утврдили смо одређени број неправилности и недостатака. Посебно желимо да укажемо на слабости система интерних контрола који се огледају у недостацима правила и процедура за настанак одређених трошкова (види тачку 2.2. овог извјештаја).

Ревизијом пословања смо уочили како попис средстава и извора средстава није у потпуности извршен у складу са рачуноводственим стандардима (види тачку 2.3.)

Током ревизије смо утврдили како ВНМАС није имао у потпуности транспарентан начин рачуноводствених евиденција, у складу са рачуноводственим стандардима и принципима (види тачку 2.4.).

**вршилац дужности генералног
ревизора**

Самир Мушовић

замјеник генералног ревизора

Драган Кулина